

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vseh dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m x 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglasil in poslana ter notice isti prostor po 2 K, ženitne ponudbe in poroke pavšalno 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kmallova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	20—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 20% po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kmallova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zaščiteno frankovane.
 Reklame se ne vračajo.

Posamezna številka velja 1 krono.
 Poština plačana v gotovini.

Dr. Ig. Rutar:

Zastopanje naših interesov v likvidaciji z bivšo Avstrijo.

S prevratom 1. 1918. je bivša Avstrija izdihnila svojo dušo kot državopravni subjekt, ostala pa je po nji ogromna zapuščina v aktivih in pasivih. Kot skrbna mati avstrijskih Nemcev in nezaupljiva mačeha vsem drugim narodnostim v državi, je svoje premoženje premoženje kopicila predvsem v svojem centru na Dunaju, med vojno je bila naravnost prisiljena določiti Dunaj zaradi njegove lege za zbirališče in zlagališče zlasti vsega vojnega materiala, v katerega se je tekom vojne naložila velika množina narodnega premoženja vseh narodov bivše države. Iz premoženja obstoječa aktivna zapuščina se je torej ob prevratu nahajala v prvi vrsti na Dunaju.

Vse iz bivše Avstrije nastale nove narodne države so si bile tega popolnoma v svesti. Najbližji dedič je optala Nemška Avstrija, na katere ozemlju je obležala ta zapuščina in katera je prejšnje centralne urade Avstrije enostavno preobrazila v svoje urade. Bilo se je bati, da se ona sama polasti ali pa prikrjejo do aktivno zapuščino. Da si zagotovijo svoj delež in svojo kontrolo pri delitvi te brezdomno največje aktivne postojanke, so vse nove nastale države imenovale posebne likvidacijske komisije na Dunaju, katerim so dodelile potreben uradniški aparat, da jih je zastopal in vršil kontrolo po vseh centralnih uradih. Čehi so imeli okrog 400, Poljaki, Italijani in Romuni po kakih 200 personala v teh komisijah, naša država začetkom 28. katere število se je pa v kratkem skrčilo. Nemška Avstrija je pod pritiskom entente morala pristati na to in je imenovala tudi svojega zastopnika. S pooblastilom posamnih držav izkazani zastopniki so tvorili mednarodno likvidacijsko komisijo, za likvidujoče ministrstvo pa se je organiziral iz uradnikov posamnih držav poseben likvidujoči kolegij. Tako se je organizirala med narodnostnimi državami, nastalimi iz bivše Avstrije, medsebojna sporazumna likvidacija.

Glavni predmet te likvidacije je tvorila razdelitev blaga in materiala med posamezne države in nakazovanje in izplačevanje tekočih terjatev do bivšega erarja, dokler je bilo

kaj denarnih sredstev. Različnega blaga in zlasti vojnega materiala je bilo naloženega v dunajskih skladiščih na milijarde vrednosti. Razdelilo se je na pr. več tisoč avtomobilov, železniški park, za vojaštvo pripravljena obleka in obutev (Poljaki so enkrat dobili okrog pol milijona parov škornjev po 59 kron), usnje itd. Na Dunaju je bil vojaški arzenal in vse takozvane »centrale« za najrazličnejše blago. Čehi so vzeli seboj iz vseh svojih pisarn pri ministrstvih celo sobno opremo. Na Dunaju so ostale glavne državne blaginje. Likvidujoča ministrstva so izplačevala terjatve upnikom bivšega erarja, dokler je bilo denarja. Teh plačil so bili deležni v prvi vrsti upniki iz Nemške Avstrije in deloma tudi Čehi, ki so takoj prezentirali svoje račune, pri nas so medtem razna poverjenstva tekmovala v zbiranju papirnatih prijav takih terjatev.

Mednarodna likvidacijska komisija je sklepala samo soglasno. Ako je ugovarjal le zastopnik ene države, ni moglo priti do sklepa. Sedež in glas v tej komisiji so imeli le s pooblastilom svoje države izkazani zastopniki. Ta komisija je vodila likvidacijo, dajala navodila in direktive kolegijem in sklepala o njih predlogih.

Za našo državo so ostali kot likvidatorji na Dunaju naši prej pri centralnih ministrstvih prideleni uradniki. Od narodne vlade za Slovenijo in od Veča v Zagrebu so decembra 1918 prejeli pooblastila in nalog, da zastopajo državo pri likvidaciji. Po proglasitvi ujedinenja je bilo treba pooblastila centralne vlade v Beogradu, kjer pa se niso mogli odločiti za to do meseca julija. Medtem se je pustilo našo likvidacijsko komisijo na Dunaju igrati klavirno in ponižujočo vlogo. Pristopa in glasu v mednarodni likvidacijski komisiji ni imela, ker ni imela pooblastila. Njene vloge so se vprašale s pripomočkom, da se država oficijelno ne udeležuje likvidacije. Ostale države so si same med seboj razdeljevale material, izplačevale svoje upnike in naše likvidatorje le nekako molče trpele. Ko je došlo končno pooblastilo, so se stavile ponudbe tudi nam. 75 Zeisovih binoklov in enkrat 2000 pa-

rov vojaških čevljev po 50 kron, na katere pa se ni reflektiralo. Pustili smo torej, da so si proti malenkostnim kupnim cenam razdelile druge države milijarde vrednosti na Dunaju nakopičenega blaga, mi pa smo gledali zraven.

Ko je bil podpisan santgermainski mir, je bil konec tej sporazumni likvidaciji. Z njim je bil proglašen teritorialni princip za pridobitev lastnine in avstrijska republika je koncem decembra izdala tozadeven zakon, ter se je rešila neljube ji kontrole pri likvidaciji. S 1. januarjem 1920 se je zabranil vstop in uradovanje drugodržavnim likvidatorjem v likvidacijskih ministrstvih. Vse uradno obveščanje naj se odtlej naprej vrši le diplomatičnim putem.

V preidnem sem pokazal, da nismo izrabili ugodne prilike, ki se nam je nudila, da bi dobili pri sporazumni likvidaciji bivše Avstrije pripadajoči nam delež, ker v mednarodno likvidacijsko komisijo nismo pravočasno odposlali svojega pooblaščenega zastopnika. Te ugodne prilike ni več in je ne bo več.

V naslednjem naj na kratko opišem, kakšne zadeve še vedno vise in čakajo končne likvidacije na račun bivše Avstrije in kdo in kako naj jih v bodoče zastopa.

Likvidacije in izplačila čakajo v prvi vrsti različne terjatve proti bivšemu erarju, ki jih je ceniti za Slovenijo na okroglo 250 milijonov po denarnem kurzu ob prevratu. Za Dalmacijo in Primorje bo ta vsota veliko višja. Med njimi je omeniti terjatve trgovskega značaja naših trgovcev in dobaviteljev zlasti za vojaško upravo. Dalje je vsakomur v spominu avstrijski zakon o vojnih dajatah, po katerem se je moglo za vojaško upravo zaseči skoro vsak predmet. Naše hišne in zemljiške posestnike se je praktično temeljito seznanilo s tem zakonom. Le prav malo jih je pa med njimi, ki so prešli za svoje dajatve tudi zakonito plačilo Povečini so se morali zadovoljiti za oddano živino, krmo, vozove, les, poškodbe hiš in zemljišč itd. s potrdilom (Bescheinigung) ali s prepisom komisijanskega zapisnika, katerega izvirnik je mirno zaspal pri intendanci vojaškega poveljstva v Gradcu. Marsikateremu se je blago odvzelo brez vsega in danes nima v roki ničesar. Med našimi častniki in moštvi, kakor tudi med uradni-

štvom jih je mnogo, ki imajo terjati še zastanke na svojih službenih pristojbinah od bivše Avstrije. Naši uradi in javne korporacije (dežela Kranjska, deželna vlada, okrajna glavarstva, občine, okrajni) imajo dobiti še razne že dovoljene a neizplačane prispevke za javne naprave ali refundacije upravnih stroškov. Na Dunaju je mnogo ustanov in specialnih fondov, ki so se upravljali pri centralnih uradih in so namenjeni našim državljanom, oziroma so bili ustanovljeni s prispevki naših državljanov, vsled česar imajo ti pravico do povračila vplačanih deležev. Pri vseh teh zadevah gre za denarna vprašanja.

Za kontinuiteto uradnega poslovanja naših uradov bi bili neobhodno potrebni tako rešeni kakor še nereseni akti bivših centralnih uradov, kolikor se tičejo našega ozemlja, uradne statistike in drugi uradni pripomočki. Vsi vojaški vpokojenci na pr. so imeli centralno penzijsko likvidaturo na Dunaju. Omenim naj še znanstvene in kulturne zbirke, pri katerih nam tudi pripada naš delež. Ti primeri naj zadoščajo.

V vseh teh zadevah so poslovali za posamezne države njih likvidacijske komisije na Dunaju, dokler je trajala sporazumna likvidacija. Santgermainska pogodba predvideva za izvršitev mirovnih določil reparacijsko komisijo, katere posebna sekcija se je ustanovila na Dunaju, v kateri imajo tudi narodne države nastale iz bivše Avstrije, svoje zastopnike. Tem zastopnikom se je iz prejšnjih likvidacijskih komisij pridobil potreben štab in aparat uradnikov, ki pripravljajo gradivo in predloge za reparacijsko komisijo. Omenjene države imajo nove organizacije že izvršene, ki štejejo po 60 do 70 uradnikov. Posebno važna naloga pripada tem organom pri sestavi premoženjskih katastrov o državni imovini, za katero bodo narodne države po mirovni pogodbi morale plačati precejšnjo vrednost v reparacijski fond.

No, in naša vlada? Zastopnika v reparacijski komisiji je že imenovala, toda za Pariz. Ko dotični gospod po daljšem iskanju v Parizu reparacijske komisije ni mogel najti in je dognal, da bo ta poslovala na Dunaju, se je moral za imenovanje zadržati, ker je zaposlen v Parizu. Naši dunajski likvidatorji, kolikor jih je še ostalo, tavajo brez direktiv in

brez navodil. Izmed par vojaških intendantov častnikov, ki so vodili našo likvidacijo v domobranskem ministrstvu, je vojni minister kratkoma enega penzioniral, drugega premestil v Mostar. Da je za službo pri intendanturi v Mostarju sposoben tudi vsak drug intendant častnik naše armade, na to se ni mislilo, in da za likvidacijske posle v domobranskem ministrstvu na Dunaju ne bomo našli v celi armadi enako verziranega namestnika na to se tudi ni mislilo. Človek bi dejal, da je edino pametno, da se pusti za upravljanje likvidacijskih poslov na Dunaju vsaj to peščico uradnikov, ki so dosedaj poldrugo leto požrtvovalno, z velikim samozatajevanjem in ob najslabši plači vršili to delo in imajo edini potreben pregled čez celo materijo. Toda ker razlogi pameti odločajo vedno bolj poredko, se zna pripetiti, da bodo nekega dne imenovani za reparacijsko komisijo povsem novi ljudje, kateri ne bodo imeli pojma o poslih, ki jih bodo čakali. In ti naj potem bolj kot zvedeniški strokovnjaki uveljavljajo z uspehom naše konkretne zahteve. Kako bo to zastopanje, si lahko vsak sam misli. Opozorjamo le, da gre zopet za milijarde.

V Beogradu je bila zadnji čas podrejena tudi dunajska likvidacija nekemu ministrstvu in organiziran je poseben oddelek za izvršitev mirovne pogodbe. Ob poslednjem zvo-njenju naj se zdramijo poklicani činitelji. Zavzamejo naj se za stvar, pa tudi naši slovenski narodni predstavniki, katerim morajo biti ta vprašanja bolj znana, nego brokratom beogradskih ministrstev. Ako ne gre drugače, naj se vsaj po šimlu drugih držav nemudoma ustvari potrebna organizacija na Dunaju, ki bo pripravljala material za reparacijsko komisijo. V njej naj se pusti dosedanje člane likvidacijske komisije, ki so edini orijentirani o materiji in o poslovanju, dajo naj se jim pa tudi take plače, da bodo mogli živeti in da se jim ne bo posmehovala zadnja tipkarica našega dunajskega predstavnika.

Doslej smo pri likvidaciji bivše Avstrije odšli praznihi rok, toliko opreznosti in čuječnosti moramo biti, da se nam ne bo godilo enako pred reparacijsko komisijo.

F. Ž.

Onkraj Sofie.

II.

Prijatelj Tomo in Zagreb brez tobaka. — Invalidsko vprašanje rešeno. — Severne medvedke. — Tekalne tekme.

Rad se nisem dal premakniti v Zagreb in to iz petindvajsetih razlogov ne; najbližjeji mi izmed teh razlogov ta, da sem se že preveč privadil svoji najozelj domovini in se z vkoreninjeno ljubeznijo oklepam stola, ki na njem sedim dan za dnem, leto za letom, svojega konca mize in tega, kar se mi običajno nanj postavlja, in sploh vse svoje vaje ne žive in nežive okolice.

Dohajajočega v Zagreb, me je pričakal na kolodvoru uradni prijatelj in tovariš Tomo in me burno pozdravil z novico: Zagreb nima tobaka! In me je gledal in se zanašal, da obledim in hitro se odločim kupiti brez odloga voznico za nazaj in se vrnem iz brezoblačnega Zagreba tja, odkoder so me prinesla železna kola; on pa — tovariš Tomo — bi ostal in lepo gladko napredoval in napredoval brez napotja, ki mu ga drugače utegnem delati jaz kot starejši po službeni listi.

Ali stvar je taka, da moja ličnost ne pusti, naj ne šteta moja li-

nost sebi v užitek, ako pušijo drugi. Nasprotno, ako bi mi kaj moglo nezaheljeni Zagreb osladiti, je bila v to vsekako sposobna novica uradnega prijatelja Toma. Pa sem mu bral z nosa presenečenje, da nisem takoj vprašal, kdaj se vrne prvi vlak, ampak da so se mi zasmejale oči in da sem ga celo pohvalil: »Tomo, bravo! Zagreb brez tobaka, to je lepo.«

Ali sedaj se pričinja zaplet. Prideva v kavarno, e! — gospoda puši in ti prijazno ponuja cigaret; greva v gostilno — pušijo; a v kavarni bogme dima kakor v Ljubljani megla! Pa da je Zagreb brez tobaka — kako to?

Povpraševal nisem — toliko me ne zanimajo tobakarji. Ali zanimalo me je invalidi. Pridem na Preradovičev trg pa jih vidim stroto s svojimi berglami, palicami, praznimi rokavi, krog in krog sede na podstavku cerkvene ograje in vsak ima poleg sebe ali v naročju svojo malo opaelo: »Kupite Ljubljani, Bozsa, original Egiptec! (po paradižmi »Kozarac«). Cene seveda dvojne. Štel sem jih in sem jih naštel na onem mestu 45. Ko poleg pred pasajo skoz hirantinsko palačo jih je stalo 5, vsak s škafico v roki, blizu toliko jih je stalo na prelo ob bolnišnici Usmiljenih bratov

in ponujalo svojo robo in vseskoz po llici srečuješ teh pol-in tričetrt ljudi z enakim poslom.

Tobaka torej v Zagrebu dovolj, le ne v trafikah, ampak pri invalidih.

Kje dobivajo tobak invalidi, vedo bogovi in trafikantje. Nekaj ga jim prihaja pač tudi iz Slovenije in se mi jako zagonetna vidijo pota narodnega gospodarstva: iz Slovenije tibotaplo tobak v Hrvatsko, iz Hrvatske pa tibotaplo v Slovenijo. — »Da bi se človek prekrizal z levo nogo!« pravijo Dalmatinci.

No in mi je le še omeniti, da ne moti nikdo mož z berglami, palicami in praznimi rokavi v njihovem obratovanju. Tudi policijo, ki se ji pravi po hrvatski »policija«, sem videl, ko si je pri njih nabavljala svoj vsakdanji dim. Sploh je policija jako vladna; ako jo kaj vprašaj, postrežno ti odgovori, malo da se ti ne zahvali za vprašanje, in če te drugi, tretji dan sreča dotični stražnik, se prijazno še pozna, jeli si uspešno opravil stvar, ki si ga bil spital zadnjič zastaran aje.

Invalidi s tobakom so torej eden izmed pocestnih zagrebških pojavov, kateri bijejo nevarnega tujca v oko. Pa je še drugič in jih je preveč, da bi jih spregledal kar vse na drugem mestu.

Prijazen je pogled na seljakinje v domačih nošah. Majhne, čokate, v košatem belem oblaku, z volnenimi nogavicami ali s škornji, izgledajo ljubko kakor krotke severne medvedke. Ob vogalu stoji primorski krošnjar s svojo drobnarijo in zamalo se mi je zdelo: kadar mu pride mimo košata medvedka, od vse svoje raznovrstne drobnarije ji ne ponudi ničesar drugega v nakup, nego pred oči ji molči oni mali gosti glavnik, ki je zoper prah, gnide in take reči. Prav zamalo se mi je zdelo in da sem ban, ne bi trpel tega.

Vsako sredo je semanj dan. Grem po Draškovičevi ulici, na tleh imajo razloženo suho robo, na stojnicah prodajajo črevlje, usnje, manufakturo, sila trakov, ki frltajo v pomladnem vetru, vsega spaka. Gledam, poslušam — holaj! hipno vrnem na onem koncu ulice vik in krič, eden teče, par za njim, okoli njih se zgrne črna ljud, semenj gleda in se smeji, dohiteli so ga in ga tapo, gneča se zopet razkadi in semanjko življenje gre svojo pot.

Naprej na semnjajo je postavljena živina, stoje vozovi s senom, z drvi, z koljem, peko se klobase in meso, toč medica, pivo, vino, prodajajo cape in druge stvari. Pri živini in vseh seljak, tla, miren, pre-

udaren; okol stojnic ženstvo; vmes po sredi ceste dolg cigan z bičem v roki, dva koraka za njim suha, gubasta, črnolasa ciganka, za njo raztrgan, umazan ciganček. Holaj! na mah zopet krič in vik, tekma tekočih, kreg, smeh, — gneča se razkropi.

Enak prizor sem potem gledal od blizu v Vlaški ulici. Se nosita dva nad tretjim, da mora ž njima. Vsi trije so videti delavskega stanu. Prvi si odpne pas in zahteva od tretjega roko, no, tretji odkloni zahtevu, skoči v kraj in jo pobriše, ona dva za njim: »Primité ga, primité ga!« Tisti hip se ustanove tri stranke: prva viče, naj postu bežečega v miru, druga zavrača, da je tatu treba prijeti, ne gane pa ne prva stranka mezinca, ne druga, da pripomore svojemu nazoru do veljave, tretja stranka stoji in se smeje in čaka in pričaka, da ona dva končno ujameta tretjega in mu zadržeta pas okoli roke. »Zepar«, — so povedali, — »ki je mikradel kolo.«

Ni se mi zdelo v redu, da žepni tatovi kradejo kolosa. Vsak naj bi se držal svoje stroke, kakor je v Ljubljani. Vidi se, da Slovenija vendarle prednjači.

Da bi vjetoj policiji ustalovala pri onih tokratnih tatovih, sem zapazil.

Protičeo načrt ustave.

»Politika« prinaša izvešček načrta ustave ministra za konstituantno, gospoda Stojana Protičea. Pred razhodom vlade, ki je bila sestavljena iz parlamentarne zasednice, je izdelal g. Protič dva besedila načrta ustave in sicer varijanto brez senata in varijanto s senatom. Dasi je bil ta načrt izdelan na podlagi projekta ustavnega odbora, s katerim je imel g. Protič v tem pogledu posla, bo brezdvomno o tem načrtu že došlo do diskusije in bo ž njim še dosti opravka v konstitucijski vlad g. dr. Vesniča. Vsebinska je: 1. Oblika in razdelitev države. Prvi načrt ustave, v katerem je preveden senat, obsega 200 členov. Prvi člen se glasi, da je kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev nerazdeljiva in parlamentarna monarhija ter se kraljestvo deli v pokrajine, okrožja (okruge), okraje (sreze) in občine. Pokrajine so nastopne: Srbija, Stara Srbija z Macedonijo, Hrvatska in Slavonija z Reko, Istro in Medimurjem, Bosna, Črna gora s Hercegovino, Boko Kotorski in Primorjem, Dalmacija, Srem z Bačko, Banat in končno Slovenija s Prekmurjem. Oblast in meje teh pokrajin, okrožij, okrajev in občin bo določil podrobnejši zakon o administraciji ali pa zakon o pokrajinski, okrožni, okrajni in občinski samoupravi. Službeni jezik za zakone, parlamentarne zapisnike in stenografske zapiske, za vse akte državnega značaja, za dopisovanje med osrednjo vladjo in pokrajinskimi oblastmi, za petičije, ki jih pošiljajo državljanji osrednji vladji in njenim organom je srbski ali hrvaški. Govori v parlamentu morejo biti zastavljeni v enem ali drugem narodnem narečju, v srbskem,

hrvaškem ali slovenskem. 2. Ustavne pravice državljanov. Državljanstvo je v vsem kraljestvu eno eno. Kako se dobi in izgubi, določa zakon. Vsi državljani so pred zakonom enaki. Vsi uživajo enako pravno varstvo sodnih in upravnih oblasti. Ne priznavajo se privilegij, niti družinski, niti osebni. Plemstvo je ukinjeno. Vprašanje fidejkomisov se bo rešilo na podlagi posebnega zakona. Osebnostna svoboda je zagotovljena. Nikogar ne more soditi nepristojno sodišče. Smrtna kazen je odpravljena za izključno politične zločine. Vsak državljan si more po svoji volji izbrati v državi mesto svojega bivanja. Dom je nedotakljiv. Lastnina je zagotovljena. Vsebinski in obseg pravic na lastnino določajo zakoni. Fidejkomisni odnosi se ne ukinajo. Nihče se ne more prisiliti, da odstopi svojo lastnino za javne potrebe niti se ne more pravo lastnino omejiti v ta namen, razen ako to dopušča zakon in če se plača zakonita odškodnina. Svoboda dela, obrti in trgovine je zagotovljena v mejah zakona. Svoboda vere in vesti je zagotovljena. Umetnost in veda sta svobodni. Obisk osnovnih šol je obvezen. Ponk je v javnih ljudskih šolah brezplačen. Tisk je svoboden. Ne more se ustanoviti cenzura. Državljanji imajo pravico zborovanja in dogovorov v mejah zakona. Državljanji imajo pravico združevati se v društva, ki niso po zakonu kazniva. Istotako imajo pravico, vlagati petičije. Vsak državljan ima pravico, neposredno in brez kakšne odobrenja tožiti pred sodiščem državne in samoupravne organe za krivične čine, ki so jim storili v službi ali pri svojem delu. LDU

Telefonska in brzojavna poročila.

SCIALOJA SE SESTANE S TRUMBICEM V PALLANZO.

LDU. Trst, 25. maja. »Il Lavoratore« poroča iz Rima od 24. t. m.: Rimski list »Il Messaggero« piše, da bo minister zunanjih zadev Scialoja v prihodnjih dneh odpotoval v Pallanzo, kamor dospeta tudi dr. Trumbić in N. Pašić. Dan sestanika ni še določen, a domneva se, da bo v prvih dneh junija jadranski mir lahko dogotovljen. Nekateri drugi listi zanikajo to vest, a dopisnik »Lavoratore« trdi, da mu je bilo poročilo »Messaggera« potrjeno od oficijelne strani.

ZELEZNIČARSKA STAVKA V FURLANIJ.

LDU. Milan, 25. maja. (DKU.) »Corriere della Sera« poroča iz Vidma: Zelezničarska stavka se je razširila po vseh furlanskih in stranskih železnikih proti Koroški. Menijo, da se stavka razširi tudi na Benečijo.

LDU. Trst, 25. maja. Glasom poročil tukajšnjih listov je izbruhnila v soboto v Karniji (videmsko okrožje) v Furlaniji in na Beneškem splošna stavka v znak protesta proti veliki brezposelnosti in težavnemu gospodarskemu položaju, v katerem se nahajajo pokrajine, ki so trpele vsled vojnih dogodkov. Vse kategorije delavcev, vstevši železničarje, so se priključile stavki. Listi ne izhajajo.

ITALIJANI ZA »ODREŠENE« ZEMLJE.

Rim, 24. maja. (DKU. — Brezžično.) Uradni list objavlja kraljev dekret, ki pooblašča vladu za izdajo posojila 4 milijard lir za obnovo po vojni škodi v zasedenih in nanovo pridobljenih pokrajinah.

ITALIJA ZAHTEVA...

LDU. Berlin, 25. maja. (DKU.) »Lokalanzeiger« prinaša poročilo agencije Volta, ki je doznala, baje iz gotovega vira, da pripade Italiji 12 milijard nemške vojne odškodnine, ako bo ta končno veljavno znalaša 120 milijard. Italija zahteva pa tudi enake ugodnosti glede obveznosti proti zaveznikom, kakor jih Francija že uživa od Anglije, namreč izplačevanje po meri nemških dohodkov.

SPOPADI V RIMU.

LDU. Milan, 25. maja. (DKU.) Listi poročajo o krvavem spopadu v Rimu. Dne 24. maja povodom vstopa Italije v vojno so hoteli tri nacionalistični dišaki na Kvirinalu, da pride tam manifestacije. Pot jim je zaprla kraljevska straža. Med demonstranti in stražo je prišlo do spopada, pri čemer je bil ranjen stotnik kraljevske straže. Ubityh je bilo šest oseb, med njimi pet od straže. Bilo je tudi mnogo ranjenih.

ARNAVITI IN ITALIJANI.

LDU. Beograd, 25. maja. Iz Skoplja poročajo, da je nekakšna muslimansko-arnavitska organizacija, ki uživa podporo Italijanov v Albaniji, pričela napadati naše prebivalstvo. V okrajih okoli Peči Priprave in Albanije so se začeli napadi.

Na to prva naloga obnove in razvoja rešitev zahodnoogrškega vprašanja. Ententni načrt obseja v tem, da bodo madžarske čete po podpisu mirovne pogodbe zapustile ozemlja, ki je pripadela Avstriji in da bodo na njihovo mesto prišli ententne čete, najbrže od kontingenta, ki se je v času ljudskega glasovanja zbral na Koroškem in Stajerskem. (?) Avstrilske čete za enkrat ne bodo zasledile zahodne Ogrske, ker hoče, kakor se govori v političnih krogih, obnovitvena komisija zahodno-ogrsko vprašanje rešiti tako, da rešitev za Madžare ne bo tako bolesta, kakor bi bila, ako bi se mirovna pogodba izvršila dobesedno. Komisija za obnovo naj bi avstrijsko vladu pripravila do tega, da bi pristala na to, da bi šest mesecev po izpraznitvi zahodne Ogrske interesirano prebivalstvo samo odločevalo z glasovanjem, ali hoče pripadati Ogrski ali pa Avstriji. Avstrijska vlada bi za naklonjenost dobila od Madžarske važne gospodarske in finančne koncesije, posebno pa bi se ji dobavljalo žito in živa živina. Tekom šestih mesecev od kar bi madžarske čete zapustile ozemlje, pa do ljudskega glasovanja naj bi zapadno Ogrsko upravljale stare lokalne oblasti pod nadzorstvom ententnih komisij.

ANGLEŠKE ODŠKODNINSKE TERJATVE.

LDU. London, 25. maja. (DKU.) V spodnji zbornici se je naznanilo, da je bilo zunanemu uradu vsega skupaj vpisanih 36.000 odškodninskih zahtev proti bivšim sovražnim državam.

EGIPTSKO - ANGLEŠKA POGAJANJA.

LDU. Pariz, 25. maja. (DKU. — Havas.) Poročevalec lista »Temps« javlja iz Londona: Milnerjeva mislija je naprosila egipčansko delegacijo v Parizu, naj odpošlje zastopnike v London k razpravam o temelju dogovora med Egiptom in Veliko Britanijo.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

LDU. Washington, 25. maja. (D. Kor. urad. — Brezžično.) Po američanskih poročilih iz Mehike je bil predsednik Carranza v četrtak zjutraj ubit v gorovju pri Puebli. V njegovem spremstvu sta bila med drugimi generala Gonzalez in Montez. General Obregon iz tabora revolucionarcev poroča uradno, da je Carranza pustil na cedilu Herrero s svojimi četami. Herrero je de početkom poizkušal Carranza rešiti; potem je pričel napad, ki je povzročil smrt Carranza. Naposled se je Herrero pridružil revolucionarnim četam.

MEHIKANSKI DOGODKI.

LDU. Mehika, 25. maja. (DKU. — Brezžično.) Posebni vlak, s katerim so vozili Carranzovo truplo v glavno mesto, je skočil s tira. Zato se je prihod v Mehiko zakasnili. Iz zadnjih poročil glavnega stana generala Obregona izhaja, da sta bila Carranza in general Molana ubita speca.

POLJSKO - BOLŠEVIŠKA VOJNA.

LDU. Varšava, 23. maja. (DKU.) Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Mnogobrojne čete sovražnikov so na raznih krajih poizkušale prekorčiti Berezino. Poizkusi so se izjalovili. Boji se nadaljujejo.

Politične vesti.

Seja načelnstva JDS se je vršila včeraj popoldne. Na seji je poročal minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec o političnem položaju. Razpravljala so se razna aktualna vprašanja. Minister dr. Kukovec je posetil poverjeničstvo za socialno skrbstvo in si dal po povrnjenju poročila o poslovanju tega urada. Dr. Kukovec je smotil odpotoval v Beograd. Z njim je odšel v Beograd tudi general Maister.

Ministrski svet. Beograd, 25. maja. Pred sejo narodnega predstavništva se bo vršil danes popoldne ali jutri popoldne izredni ministrski svet, ki se bo bavil s tekočimi zadevami. Za jutri se pričakuje prihod vseh ministrov in poslancev, ki so odšli preko pramsikov v domovino.

Dr. Trumbić in Marinković praznujeta svojo rojstvo. Beograd, 25. maja. Beogradski vladja je prejela od ministrov dr. Trumbića in P. Marinkovića iz Pariza obvestilo, da sprejmeta dodajene jima resorta. Minister za narodno zdravje Rafailović se doslej še ni izjavil, ali sprejme svoje mesto ali ne.

Ostavka dr. Potokčeka. Beograd, 25. maja. Z ostavko, ki jo je podal podpredsednik, se bo bavil prihodnji ministrski svet. — Zagrebški »Hrvat« poroča iz Beograda, da ni varjano, da bi ministrski svet odobril za ostavko.

Cenzura časopisov, namenjenih v inostranstvo. Beograd, 25. maja. Hrvatski ban dr. Logajev je zahteval, da se uvede cenzura za časopise, namenjene v inostranstvo. Ministrski svet se je o tem vprašanju izjavil, da ni pristojen za odločanje.

Avstrija in Madžarska.

LDU. Budimpešta, 25. maja. (D. Kor. ur.) Dunajski dopisnik madžarskega lista »Nemzeti Ujsag« je izjavil, da madžarski ententni krogovi

financijskih težav, ki bi se uvedbe take cenzure nastala, odklonili.

Obnova postopanja ministrov na čelo v rudi. Beograd, 25. maja. Ministrstvo šuma in rud je sklenilo »Jugoslovansko šumarsko in rudarsko« ki je po volji v madžarskih rokah, obširno obnovevatiško pogodbo za izrabo velikih šum pri Tofliu. V imenu družbe je podpisal pogodbo Arpad Karoly, za ministrstvo šum in rud pa sam minister Kovačević. Vred tega postopanja je savičadsko silno ogorčenje in so sklenili domači denarni zavodi vložiti pri centralni vladi v Beogradu oster protest in sicer naslovljen na ministrsko predsedstvo in ne na ministrstvo šum in rud, da bi se stvar v tem ministrstvu morda ne potlačila. Sarajevska vlada je baje sklenila podpirati ta protest in mora cela zadeva priti v pretes pri ministrskem svetu, istočasno pa bo vložil poslanec Dimović obširno interpelacijo v tej zadevi, ker ima na razpolago ves material.

Koncentracija in agrarci. Zagreb, 25. maja. Pod naslovom: »Koncentracija in agrarci« prinaša današnja »Riječ SHS« daljši članek, o katerem pravi: Zdi se, da misel sestave koncentracijske vlade ni rodila baš ugodnih posledic. Gospod Protič je zastopal že na prvem ministrskem svetu svoje stališče, a so ga pustili njegovi lastni pristaji na cedilu, zato se je takoj odpejal na Hrvatsko, da prične agitirati za svoj načrt glede ustave. Po svojih posvetovanjih v Zagrebu se je odpejal g. Protič na poset k velikemu županu dr. Peri Magdiču v Zagorje in sigurno je, da je lepi dan, ki si ga je g. Protič izbral za svojo vožnjo v avtomobilu, ugodno vplival na njegovo tolačenje koncentracije napram agrarcu g. Magdiču. — V zadnjem času se opaža v krogih Narodnega kluba živahno gibanje proti koncentraciji in odobravanju nastopa g. Protič, čigar tedence so vsekakor naperjene proti sedanjim koncentracijam. Hrvaci je že ob priliki sestave nove vlade skušal z različnimi lažljivimi tendencijsnimi vestmi vplivati na nižje sloje, molitmo hoče »Obzora« previdno molčati. V binkoštni št. vilki »Obzora« pa je tudi to glasilo utrkalo bojevitost strane in prišlo do dvajsete sloje parlamentarne zasednice proti lojalni politiki sporazuma, ki jo hoče uveljaviti sedanji kabinet.

Proti monopolizaciji investicijske službe. LDU. Beograd, 22. maja. Včeraj popoldne so prišli zastopniki beogradskega časopisa k ministrskemu predsedniku dr. Vesniču in ga proslili, naj uvede preklavo proti francoski agenciji »Avalas« in sicer glede monopoliziranja investicijske službe.

Kaj namerava sv. stolica. Zagreb, 25. maja. Imenovanje papeževskega vikarja Constantinija na Reki znači potenco sv. stolice, ki hoče s postavitvijo zagrebenega italijanskega nacionalista preko D' Annunzija in preko italijanske vlade ustvariti na Reki se slučaja, da bi se Reka internacionalizirala in stavila pod kontrolo svezne narodov, fakt, ki bi zagotovil Reki, oziroma reški duhovščini popolnoma italijansko nacionalistično lice. Obenem bi se z ustvaritvijo reške vmesne države odtegnila potom reškega vikarjata Reka, oziroma reška duhovščina vplivu senjske, jugoslovanske škofije ter tako postavila narod pred gotovo činjenico, ki bi bila na škodo naši narodni stvari. Vred te namere rimske kurije je nastal med narodom hud odpor, ki se zrcali v bojkotiranju cerkva, kjer se širi italijanska nacionalistična propaganda.

Iz naše kraljevine.

Kongres inženirjev in arhitektov v Zagrebu. Zagreb, 25. maja. Včeraj in danes se vrši v Zagrebu kongres inženirjev in arhitektov iz cele kraljevine, ter se razpravlja o stanovskih vprašanjih, v kolikor so ostala neresena pri pogajanjih v Beogradu. Zbrani so zastopniki vseh društev iz cele kraljevine in iz vseh središč posameznih okrajev.

Tabor v Železni Kaplji.

(Izvirno poročilo.)

V zadnjem času — v dobi pred plebiscitom — zastupljajo koroški nemčurji vodnjake z raznimi letaki, polnimi lažij in natolevanj, ki vsebujejo take nesramnosti, da se mora človek za glavo prijeti. So to obupna sredstva. Slovenci jim odgovarjajo sproti na javnih, večjih in manjših shodih. Tako je impozantnemu taboru pliberškemu sledil sijajni tabor v Železni Kaplji na binkoštni ponedeljek. Bila je to veličastna manifestacija koroških Slovencev, ki mora navdajati vsakega Jugoslovana s ponosom, pa tudi z neomajnim zaupanjem v končno zmago. Narod, ki premore take manifestacije, ni in ne more biti izgubljen. — Obče spoštovani in prikljubljeni okrajni sodnik g. dr. Hodžar je kot predsednik z navdušenim govorom otvoril impozantni tabor v Železni Kaplji na javnem trgu. Izredno množičnemu ljudstvu se je brala iz obrazov navdušenost. Zato pa so tudi govorniki bili v izredno dobrem razpoloženju. Pozdravni govor je imel domači župnik, obče spoštovan starejši gospod G. r. m. Lepo zaokroženi, krasni govor je pričel in izvenel v besedah: pozdravljam vas vse, posebno pa vas, poštene in nepokvarjene kmetke slovenske duše, ki ste prišle s polja, s tistega našega lepega slovenskega polja, ki ga oroša naš znoj in na katerega padajo solze našega veselja in naše bridkosti.

Nato je podelil predsednik besedo prvemu govorniku iz Ljubljane došlemu g. dr. O. b. l. a. k. u. i. ki so zborovalci priščno aklamirali. Korošci ga radi poslušajo. Govoril je o domovinski ljubezni, o tistih izgubljenih ptičkih brez gnezda, ki iščejo sreče izven doma in izdajajo svojo mater, a se konečno vendar vrnejo skesan po domači slovenški krov, kjer ni le najlepše, nego tudi najboljše. Nemška Avstrija kupuje zdaj slovenske glasove z ničrednim papirjem, kupuje ljubezen, katere jim kot madaha in lažimati dati ne more, prava krvna mati Jugoslavija ne ponuja drugega kot svojo ljubezen in pošteno, čisto čepav žulfovo roko. Na Koroških Slovincih samih je, za katero roko bodo prejeli, v katero bodo segli. — Kropko udarjajoči, mestoma pesniško vznešeni govor dr. Oblakov je napravil na zborovalce, ki so med govorom navdušeno vzklikali, globok vtis.

Nato je nastopil kot glavni govornik koroški rojak dr. Müller, ki je v dolgem govoru podrobno zavračal nesramnosti zastupljenih vodnjakov, koroških nemčurjev. Povdarjal je idealne in materialne koristi, ki jih nudi svojim državljanom majka Jugoslavija ter naslikal moralno in gospodarsko in splošno propalo avstrijskih Nemcev in posebej koroških renegatov. Kaj je ostalo od prepotentne nemške Avstrije? Kup gnoja in beraštva. Pokazal jim je s živimi besedami, kaj jih čaka, ako bi koroški Slovenci padli zopet pod nemški jarem. Osvetlil je tisto avstrijsko industrijo, s katero se bahajo, ki je pa jalova, če ni surovin in premoga ter živil. Z apelo na koroško slovensko zvestavo, ki naj varuje čast domovine in jugoslovanskega imena, je končal svoj oglaševni, burao vsprejeti govor.

Vilek navdajanja pa je dosegel, ko je stopil na govorniki oder bosanski narodni poslanec g. Džemalija, dopovedal direktno in Beograda. Govoril je molotice in kupo v tremi urah. Arhitekti in inženirji so se razšli in razšli.

rih koroških očakov, katerim je moral deželni knez že pred tisoč leti prisesti na vojvodskem prestolu gori na gospodarskem polju, da bo varoval pravice naroda in da mu bo pravičen sodnik. Srbija, ki je osvobodila sebe najprej turškega jarma in zdaj Slovence in Hrvate, je vrgla raz sebe vse srbske nakit. — Srbije ni več, ona pozna le državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ona se je spojila le v eno samo močeno Jugoslavijo. Najlepši in najdragocenejši nakit ji bo koroška Slovenija, njen diadem, njena krona. Brez te krone še Jugoslavije misliti ne more, — slovenska Koroška je najlepše, kar je videl v celji Jugoslaviji, najlepše, kar nam podajajo naše jugoslovanske, slovenske alpe. Jugoslavija ne kupuje glasov, ona ne prihaja z dinarji; — Zastavljaj jim pa svojo kri, in zato ni izgubljen niti Celovec, niti Gosposveta niti Ziljaka dolina. Zaklinjaj jih pri spominu na slavne pradede Koroške, ki so se borili nad tisoč let za svoje pravice in niso omagali, zaklinjaj jih pri sreči otrok in otrokov otrok, da ne izdajo pri plebiscitu najsvetejšega na svetu, — svoje matere in svoje domovine. Nepopolno navdušenje je sledilo tem prisrčnim besedam, — govornik je moral ponovno na govorniški oder. Nalo je še govoril gorški Slovincem, nadalje je govoril Ravnihar, notar Jevnik, g. Jaklič, gosposlična iz Velikovec i dr. Ljudje se kar niso hoteli raziti, — poslušali bi bili pozno do noči brez jela in pijače. Tak narod ne bo in ne more propasti. Bil je to eden najlepših shodov v tisti krasni planinski pokrajini pod sivim očakom Obirjem. Pisec teh vstic je govoril po shodu z raznimi koroškimi kmeti. Ko je vprašal, kako glasovanje, mu je odvrnil pošten slovenski odanec: »Kdo bo zdaj še volil s Nemci, k večjemu kak — pes.« Na vprašanje, ali so razumeli Srbohrvate, so odvrnili prosti kmetje: »Do zadnje besede.« In tega, kako je bil govor bosanskega poslanca sprejet, kako so ga med govorom prekinili s plokanjem in živjo — ter dobroklicli, sledi vsa gorostana laž nemčurjev, da koroški Slovenci ne razume drugega kot svoj — idijom — Još Koroška ni propadla!

Shod v Logavasi.

V ponedeljek dne 24. t. m. se je vršil v Logavasi ob Vrškem jezeru lepo uspehi shod, ki se ga je udeležilo lepo število ljudstva iz Logavasi, Skočit in okolice. Shod je otvoril domači župnik Singer. Kot prvi govornik je nastopil g. Mahkota iz Borovci, ki je v temperamentalnih izjavah naslikal obupen gospodarski položaj, v katerem se nahaja sosedna Avstrija, ter zavrčal nemške laži, nanizane v letakih, ki jih celovška nemikonacionalna kiltka širi v coni A. Drugi govornik g. katehet K. andut je v lepo zasnovanem govoru apeliral na narodno čustvo koroških Slovincov in jih pozival, naj zastavijo vse svoje sile, da pride pri plebiscitu do veljave prava in nepopravljive ljudske volje. Zborovalci so v polnem razumevanju pritrjevali izjavam obeh govornikov in se zavezali, da bodo s vsami silami delovali na to, da se pri ljudskem glasovanju izroče vse koroško slovensko ljudstvo kot ena moč za Jugoslavijo.

Prispevke k »Jugoslovanski«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. maja 1920.

— General Krsta Smiljanec. Kakor smo že pretekli teden poročali, zapusti general Krsta Smiljanec Ljubljano. Danes nam je došla iz Beograda vest, da je general Smiljanec imenovan za pomočnika ministra vojne in mornarice. Kakor je nam žal, da zapušta Ljubljano odlični naš prijatelj, tako nas obenem veseli, da je poklican na tako važno mesto, kjer mu bo gotovo dana tudi prilika, da se bo mogel, kadar bo potreba, z uspehom zavzemati za interese ljubljanskega mesta.

— Minister Protić dospe te dni v Ljubljano. Kakor javljajo, bo skušal stopiti v stik s predstavitelji posamičnih političnih strank, da se informira o političnem položaju vobč in o njihovem naziranju glede bodoče ustave. Kakor čujemo iz vladnih krogov, poseti Stojan Protić tudi Korosko in Stajersko. Na potu ga bo baje spremljal deželni predsednik dr. Brejc sam.

— Državni štipendisti klerikalni gospodi ne dajo priti do sapa. »Slovenec« slovenski javnosti ni pojasnil, zakaj se služba invalidnega šefa ni razpisala. Ako se kaka služba proti principalnemu sklepu deželne vlade, proti državnim koristim in proti današnjemu demokratičnemu naziranju kratkih potem brez razpisa odda vnaprej za to določeni osebi in sicer v petem činovnem razredu, je to breza za dolgoletne zveste državne uradnike. Uradništvo je po vsaj pravici ogorčeno. »Slovenec« in »Večerni list«, ki vedno trobijo o demokratizmu, so združno branili nezastupljeni akt svojih voditeljev gg. Remca, Korosca in Brejca. Uradništvo naše je pa zopet jasno videlo, da klerikalci ne poznajo pravice, ampak samo privilegije za svoje strankarske pristaje. Pošten uradnik z akademsko izobrazbo, ki se opira na svoje delo in kvalifikacijo, pride v V. razred koncem svojega službovanja, če so posebno ugodne razmere. Pod klerikalnim režimom, ki mu je ideal državni »štipendist« za lastne pristaje, pa se brez razpisa kratkoma imenuje moža v V. činovni razred, ki doslej sploh še ni bil v državi, pa tudi ne javni službi. Ta akt brezprimerno predrzne samovoljnosti klerikalne stranke zahteva nujno revizije. Restitutio in integrum je potrebna. Služba naj se razpiše in odda možu, ki bo donesel potrebno kvalifikacijo.

— Neumestno človekoljubje. V vseh naših večjih krajih, zlasti kjer so nastanjeni uradi, primanjkuje stanovanj. To se opaža tudi na Koroski. Vključno temu pa naše oblasti večinoma docela ravnodušno trpe, da se po teh krajih v udobnih stanovanjih še vedno šopirijo rodbine nameštencev, ki so utekli v Avstrijo in si tam preskrbeli nove službe. V Rožku na primer še vedno stanuje obitelj bivšega nadučitelja A. Tiefenbacherja, ki jo je že zdavnaj popihal domov v Zgornje Koroske. Kaj dela ta nemška rodbina še vedno v Rožku? Ali je pametno, da se trpi v Rožku obitelji davnega sluga Nedvede v Beljaku, ko je notorično, da so ti ljudje samo zategadelj na naših tleh, da lahko lažje špiunirajo in prenašajo pošto iz naših krajev v Beljak? Človekoljubje je sicer lepa stvar, toda samo ako je na pravem mestu.

— Ureditev uradniških prejemkov. Pišejo nam: Povzhanje draginskih doklad aktivnim in v pokojnem državnim nameštencem izven Srbije in Črne gore za mesec junij t. l. je razumeti tako, da se z naredbo z dne 16. decembra 1919 določeni odstotki zvišajo za 25%, t. i. uradniku XI. čin. razreda od 120 na 145%, uradniku X. čin. razreda od 110 do 135% itd. Celotno zvišanje vseh do sedanjih službenih prejemkov znaša torej povprečno 10%. Ker so življenjske potrebe od meseca decembra 1919 do sedaj poskočile skoro za štirikratno ceno, je smatrati to nedostojno, z današnjimi cenami življenjskih potrebščin v nikakršnem razmerju stojiče zvišanje službenih prejemkov kot nedopustno igro vlade z javnimi nameštenci, proti kateri se obračajo ti z največjo ogorčenostjo. — Osrednja zveza javnih nameštencev v Ljubljani.

— Pristojbine porotnikov. Ministrstvo pravde je z naredbo z dne 10. t. m. določilo odškodnino za potne stroške in sicer za bivališča, oddaljena nad 75 km od kraja porotnega sodišča. Za vožnjo po železnici gre porotnikom odškodnina za vožnjo v III. razr., če ne morejo vporabljati železnice, pa kilometrina, ki znaša 2 K 50 v km. Kot odškodnina za večje stroške prehrane in prenočišča gre porotnikom za vsak dan bivanja na kraju porotnega sodišča 40 K. Ako je porotnikovo bivališče oddaljeno od kraja porotnega sodišča več kot 75 km in je primoran vsled zaposlenosti pri porotnem sodišču obedovati izven kraja svojega bivališča, dobiva, če to zahteva, kot odškodnino za večje stroške prehrane 15 K za vsak obed, če pa mora prenočevati, za vsako noč prenočnino v znesku 25 K. Naredba je stopila v veljavo 21. t. m.

— Borovčiceva pogrebja v Celovcu se je udeležil podpolkovnik Kvaternik, kakor smo informirani, samo kot privatnik, ne pa kot zastopnik jugoslovanske vojske.

— Najš ameriški prijatelj. V Ljubljano je prišel mr. Rutherford s soprogo iz San Diega v Južni Kaliforniji, ki vodi ameriško državno akcijo na našo dečo. G. Rutherford je posetil g. podžupana dr. Karla Trillerja in poročnika za socijalno skrbstvo. V spremstvu mag. ravnatelja g. dr. Miljutina Zarnika in uradnice pri socijalnem skrbstvu gđ. Cirile Pleškovca sta si odlična ameriška gosta popoldne ogledala razne naše naprave za zaščito deč.

— Kaj vedo povedati italijanski študenti? Pretekli teden je tržaški »Il Piccolo« objavil članek, v katerem dokazuje, da ni umrl pokojni avstrijski cesar Fran Josip naravne smrti, marveč da se je — obesil. In vendar je vsemu svetu znano, da je bil Fran Josip s svojimi 86 leti v takšnem telesnem in duševnem stanju, da bi se ne bil mogel obesiti, tudi če bi se hotel.

— Za zopetno nameštitev nameravata prositi, kakor posnemamo iz »Nove Dobe«, bivša notarja Winkler in Swoboda. Prvi je bil notar v Slovenem Gradcu, drugi pa v Konjicah. Prepričani smo, da bosta njih prošnji odbiti navzlic preceđenemu služaju Galle.

— V Trstu je umrl trgovec g. Srečko Bartel, doma iz Ljubljane. Pokojnik je bil več let predsednik tržaške posojilnice in hranilnice in soustanovitelj raznih gospodarskih naprav. Sam izvrsten pevec s krasnim baritonom je bil Bartel več let povodja pevskega zbora »Delavskega podpornega društva«. Pokojnik je bil stebel slovenstva v Trstu in si je pridobil s svojim neumornim in požrtvovalnim delom neprecenljive zasluge za slovensko stvar.

— Pretekli teden sta v Trstu umrli umirovljeni orožnik in stražnik v Lloydovem arzenalu Fran Bajt in umirovljeni poštni poduradnik Josip Gaberšček, oba doma iz Volč pri Tolmini. Pokojnika sta bila oba navdušena Slovenci, ki nista nikdar zatajila svojega narodnega prepričanja.

— Šolski odsek odbora za zasedeno ozemlje se tem potem najtopleje zahvaljuje odboru Primork, ki so od svoje dobrodelne akcije odstopile 10.000 K za srednješolske iz zasedenega ozemlja. V prvi vrsti gre tu zahvala g. Dr. Debelakovi kot predsednici odbora, pa tudi vsem ostalim damam, ki so s svojo pridnostjo in požrtvovalnostjo dosegle tako lep uspeh. Sadev tega idealnega narodnega dela boste uživale same v zavesti, da ste pomagale naši mladini iz zasedenega ozemlja do njenega študija, katerega mora nadaljevati tu, ker ga ji tujeva roka v ožji domovini odreka. Ne mi, ampak ta mladina sama se bo najlepše zahvalila, ko bo stotero povračala narodu, kar stori ta sedaj zanjo.

— Odbor Primork je ob priliki svoje prve javne prireditve dobil daril in preplačil 2980 kron. Večje vsote so darovali: prevz. gosp. knezoškof, gosp. predsednik dr. Brejc, ga. Polakova, gosp. Hedžet, ga. dr. Jerjavova, ga. dr. Gajeva dr. Kobal, g. Jakl, ga. Marija Krisper gosp. Ivančič, g. dr. Puc, gg. Tomažič, Katnik, Ecker in Fr. Knez. Gospod in gospa Pangerc z Bleda za dobrolobo pravdo 1000 kron, izrečno za siromašno srednješolsko mladino. Gospod general Smiljanec je dal najlepše darilo s tem, da nam je pomagal k brezplačni voljaški godbi in nam še obljubil svojo pomoč. Gospodu generalu in vsem darovalcem izrekamo iskreno zahvalo. — Odbor Primork.

— V Vetrinju so v ponedeljek oročniki aretirali večjo družbo Celovčanov, ki so se vtihovali brez vsakih dokumentov preko demarkacijske črte. Imeli so seveda namen agitirati in delati propagando za Avstrijo.

— Tržno poročilo. Današnji trg je bil slabo obiskan; bilo pa je zelenjave, mesa, perutnine dovolj na razpolago. Pojavilo se je na trgu v obliki jagode in borovnice, ravnotako črnišnje po 15 K 1 kg, jagode po 20 K 1 kg. Na trgu se prodaja zelo dober in lep prekmurski med po 45 K 1 kg. Jajo je v obliki. Cene se v splošnem vzdržujejo in ni opaziti posebnih sprememb, zlasti ker ljudstvo samo plačuje vsake cene in vzlic visokim, cenam vse pokupi.

— Smrtne nesreče na državnem kolodvoru. Hotelir, 54letni Martin Plešivčnik se je nameraval kot begunec vrniti iz Prevalj na Koroskem preko Ljubljane v Trbiž. Imel je dovoljeno izvozno za dva vagona hišne oprave. S tema vagonoma je včeraj 25. t. m. dospel v Ljubljano na državni kolodvor. Proti večeru je čakal pri vozovji ter je pohajal po železniškem tiru. Železniški premikar Ivan Štirn je hotelirja večkrat opozarjal, naj pazi, da ga pri premikanju voz ne povozijo. Okoli 7. ure 15 minut je skočil Martin Plešivčnik preko tračnice proti volni rampi, da se izogne premikajočemu stroju. Ker pa je razdalja med visoko rampo in tirom sama 104 cm, je mimovozeči stroj prijel Plešivčnika s tako silo in ga zavrtel pod koleza, da mu je mahoma zdrobil obe nogi pod obema kolonom. Vseled silne izkrvavitve je bil takoj mrtev. Na lice mesta došil zdravnik dr. M. Rus je ugotovil samo smrt. Železniškega osobja ne zadene nobena krivda. Truplo so prepeleli v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Njegova rodbina se nahaja v Trzinu.

— Gledališki gizdalini. V operne krasotice in baletne boginje zaljubljeni ljubljanski mladi gizdalini so posekali opero ter se šopirili po ložah — toda brez plačanih vstupnic. Ti gizdalini, v Beogradu »šifirirani« nazvani, so preteklo soboto zasedli neko parterno ložo na levi — brez vstupnic. Bila je to elegantna četvorica, občudujoča krasotice opere, operete in baleta. Vratar pa jih je prijel za vstupnice. »Šifirirani« so silno užaljeni in ogorčeni, dva protestirata proti takemu drsnemu postopanju. Tam službujejo stražniki jih je moral odgnati na policijo, kjer so se kavalersko legitimirali. Ker trpi gledališka uprava škodo, pride zadova že — pred kasnakso sodišče.

Kulturna.

— Repertoar Narod. gledališča v Ljubljani. D r z m a: četrtak, 27. maja: Vasiljenka - Saloma, abon. izv., uradn. predstava; petek 28. maja: Fehmičanje v Dolini Sentflorianaki, abon. A. — Odboraj četrtak, 27. maja: Il Trovatore, abon. D.

re, abon. B; petek, 28. maja: Il Trovatore, abon. D.

— Uradniška predstava »Saloma«, Vasiljenka se vrši v četrtak dne 27. maja. Vstopnice v predprodaji se dobe v društveni pisarni, Gospodstvska cesta 12.

— Dramatično društvo v Trstu si je izvolilo za predsednika dr. Josipa Agnelletta, za podpredsednika dr. Srečka Mikuletiča, za tajnika dr. Viktorja Vovka, za intendantu pa Ivan Vouka.

— Rao Koloman: Euripidove drame. Knjiga prva. Zagreb, izvanredno izdanje Matice Hrvatske, 1919. Cena 24 K. Str. 433.

Sokolstvo.

— Izlet Sokola Trebnje v št. Vid pri Stični z dne 30. t. m. se preloži na nedoločen čas. (k)

Društvene vesti in prireditve.

— Osvetilični dan »Društva jugoslovenskih medicincev«. Pokroviteljstvo osvetiličnega dne, ki se vrši v dneh 29. in 30. maja v prid strokovni knjižnici »Društva jugoslov. medicincev« v Ljubljani, je iz prijaznosti prevzela ga. dr. Šerkova, soproga dekana medicinske fakultete v Ljubljani.

— Gasilci tobačne tovarne prireditjo ob priliki 40.letnice svojega delovanja dne 4. julija 1920 na vrtu restavracije g. Slamiča (pri Bobenču) na Glincih vrtno veselico ter se prosijo, da gasilna društva na ta dan opuste njih prireditve vsled lažjega udeležanja te slavnosti. Natančna navodila sledijo. Odbor. (k)

Najnovejša poročila.

ITALIJANSKO MINISTRSTVO.

Rim, 25. maja. Z ozirom na strankarsko pripadnost je novo Nitijsko ministrstvo razdeljeno takole: trije radikali: Abbiate, Rulni, Lapegna; dva klerikalca: Micheli in Rodino; pet liberalnih demokratov: De Nava, Peano, Paratore, Falconi, Torre; poleg Abbiateja so še trije senatorji: Scialoja, Schanzer in Sechi.

Rim, 25. maja. Poslanci Bonomi, Alesio in Fera, ki bi morali priti v novo ministrstvo, so poslali Nitijski od vseh treh podpisano pismo, v katerem mu sporočajo, da cenijo njegove razloge, toda vsled parlamentarne situacije in razgovorov med posameznimi parlamentarnimi klubi so prepričani, da po svoji vesti ne morejo sodelovati v novem Nitijskem kabinetu.

SOVJETI V KARNIJI.

Videm, 24. maja. Delavska zveza v Karniji v Italiji je bila v sporu z vlado, ki ni plačala že izvršenih del. Svet zadrzne zveze je sklenil zaporo vseh sprejetih del, delavska zveza v Karniji pa je storila še daljše korake, pridružila je k plačilu za izvršena dela in financiranju za nova dela še vojne škode in sklenila kratkoma zasesti municije in jih držati pod rdečo zastavo. V nekaterih občinah se je to zgodilo brez incidentov. Sindaki (župani) so bili odstavljani in postavljeni ljudski komisarji. Prišli so karabinjerji in sovjetov je bilo hitro konec. Trajali so samo 24 ur.

ITALIJANSKE MANIFESTACIJE.

LDU Trst, 25. maja. V proslavo 24. maja, pete obletnice napovedi italijanske vojne so se vršile včeraj v Trstu. Pulju in Gorici nacionalistične manifestacije. V Trstu je bil v gledališču Rossetti javen shod, katerega se je udeležilo po listu »Lavoratore« 1500 oseb. Po shodu je priredilo okoli 2500 oseb obhod po mestu, med katerim je prišlo do več spopadov med nacionalističnimi demokrati in med mazzijanci in socialisti. V Gorici je bil na Oslavju odkrit spominski obelisk.

ZA OBNOVO IN POPRAVO NEPREMIČNIN VSLED VOJNE ZADETIH.

Rim, 24. maja. »Gazzetta Ufficiale« objavlja dekret, ki določa za beneške in sosedne province ustanovitev zadrug za obnovo in popravilo nepremičnin, ki so bile vsled vojne ali umičene ali poškodovane. Ministrstvo za odredene dežele pripravlja vse potrebne dispozicije za to svrhu. Škode, ki znašajo nad 25.000 lir, se bodo reševale s strani finančnega ravnanstva samega. V kratkem izidejo za objavljenemu dekretu potrebne podrobnosti.

SPOMENIK MASARYKU.

LDU Brno, 25. maja. (ČTU) Včeraj so v Biskupicah odkrili prvi Masarykov spomenik.

ORSKI POSLANIK V PRAGU.

LDU Praga, 25. maja. (ČTU) Izredni grški poslanik in pooblaščen minister Karalambos Simopoulos je predal predsedniku republike svoja novačna pisma.

NEMIRI NA TEŠINSKEM.

LDU Dunaj, 25. maja. (Dun. kor. ur.) Kakor poročajo listi, se na vzhodno - šlezjskem plebiscitnem ozemlju nadaljuje nemiri navzlic prekomu sodn. Pri polzkusu navala na Društveni dom v Dombrovi in na tamošnji pristavo se je vnel boj s puškami; več oseb je bilo hudo ranjenih. Stavka poljskih rudarjev se nadaljuje. Iz strahu pred sabotažnimi čini so nehali delati štirje rovi s češkimi delavci.

USPEH GRAŠKIH KONFERENC.

LDU Trst, 25. maja. Listi objavljajo komunikacije Agencije Stefani o pogajanjih med zastopniki italijanske, čehoslovaške, avstrijske in jugoslovenske vlade, ki so se vršila v Gradcu glede ureditve železniških, poštinih in brzojavnih zvez. Komunikacije pravi, da se je dosegel dogovor glede izmenjave voz med prizadetimi upravami in glede izvršitve transitivega transporta ter v principu glede železniških tarif. Početkom junija se bodo začela pogajanja za določitev natančnih tarif. Poštna služba bo izdatno izboljšana z nameravano ureditvijo medsebojnega železniškega prometa. Zaenkrat so se že določili dodatni ukrepi za poštne pošilke in za brzojavni in telefonski promet. Določeno je bilo, da se bodo obnovile bivše brzojavne in telefonske zveze, kakor so prej obstajale na avstrijskem omrežju. Tako bo direktna brzojavna in telefonska zveza Trst - Praga, Ljubljana - Praga in Trst - Dunaj. Nadalje je bil dosežen dodatni dogovor za obnovo brzojavnih in telefonskih zvez Trst - Ljubljana, Trst - Gradec, Trst - Zagreb in Trst - Beograd.

ZA RAZDEJANE POKRAJINE.

LDU Washington, 25. maja. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) Kolegij Carnegiejeve ustanove, ki ji je smoter okrepitve miru, je sklenil, odmeniti 500.000 dolarjev za obnovo razdejanih pokrajin v Franciji, Belgiji in Srbiji, 100.000 dolarjev pa za obnovo biblioteke v Louvainu (Loewen).

Izpred sodišča.

Umor tašče. — Smrtna obsodba.

Po zagovoru obtoženčevem prične zasliševanje prič. Vabljenih je 20 prič, sorodniki in sosedje. Nekatere priče zelo drastično slikajo tragično smrt 63letne starke Ane Lipoglav, ki je po težki, pol ure trajajoči smrtni borbi podlegla bolečinam in krčem, ki jih je povzročilo zastrupljenje. Zanimiva je bila izpoved obtoženčeve žene Ljudmile Avbelj, rojene Lipoglav. Priča pripoveduje, kako se je na kraiko seznanila z obtoženčev, ko je bil prišel iz Amerike, od koder je prinesel nekaj denarja. Predsednik dr. O. Papež: »Ali ste ga rada vzela?« Priča: »Ne. Ga nisem rada vzela. Ni bil tak prijazen z menoj kakor bi rada videla.« Predsednik: »Koliko ste stara?« Priča: »Petindvajset let. Mati so me nagovarjali, naj ga vzamem, čeprav je star. Mati so se polakomnili denarja.« Predsednik: »Kako ste živeli z njim?« Priča: »Težko in strašno. Pretepal nas je.« Opisuje vse podrobnosti družinske življenja. »Enkrat sta se z obtoženčev prepirala zaradi enega svetnika. Ker je imela prav, jo je iz jeze pretepel.« Predsednik: »Obtoženec pravi, da ste imela slabo razmerje z drugimi.« Priča odločno zanika: »Naj mi po pričah dokaže. Še z živino je slabo ravnal.« Priča opisuje v nadaljnji izpovedi tragični konec svoje matere. V sobi je starka drhtela in ihtela: »Ljuba moja Milka! Sem še fertik!... Vsa sem trda... Zgrudila se je na tla. Mati je govorila: »Dal mi je v kozarec... Sem res sirota! Vsa sem trda! Grenko je bilo kot pelinc... Mater so lomili krči in odhite la sem po zdravniku v Litijo.« Predsednik: »Obtoženec pravi, da je preje odjahal s konjem.« Priča: »Moj bog! Saj ga poznam. Srčevala sva se v veži... Ko sem šla po zdravnika, so mati storili še par sunkov in bili so mrtvi...« Predsednik konfrontira pričo z obtoženčev. Obtoženec priči: »Kako to moreš govoriti, saj si moja žena!« Priča: »Sedaj me poznáš za ženo!«

Ostale priče izpovedujejo o drugih okoliščinah. Starka Marija Rus tiho in žalostno opisuje smrt Ane Lipoglav. »Daj mi jesiha! Teško je umrle.«

Po končanem zaslišanju prič, po depoziciji izvedeniškega mnenja izvedencev ravnatelja ing. Turka in zdravnika dr. Losjaka je porotni dvor stavil porotnikom edino glavno vprašanje obtoženčeve krivde umora.

Državni pravdnik — dvorni svetnik Bož. Bežek omenja v svojem govoru izrednost slučaja, ki se je redkokoli pripetil na kmetih ter stvarno navaja rezultate razprave. Pledira za obsodbo. — Zagovornik dr. V. Pegan živahno in poljudno navaja vsa millien, v katerem je živela obtoženčeva družina in pledira za oprostitev. — Po kratkem posvetovanju so porotniki naznanili soglasni krivdorek glede zavratnega umora. — Predsednik porotnemu sodišču — predsednik deželnega sodišča dr. O. Papež proglasi na podlagi tega krivdoreka obsodo, s katero se Ivan Avbelj spozna krivim hudodelstva zavratnega umora ter se obsodi v smrt na vešilih. — Obtoženec sprejme obsodbo potni in duševno uničen. Razprava je končala ob 6 urah.

Detomor. Pred današnjo poročilo stoji 21letna dekla, kočarjeva hči Rozalija Dolinšek, ki se mora zagovarjati zaradi detomora. Dekle boječe odgovarja na vsako posamezno predsednikovo vprašanje. Rozalija Dolinšek je doma v Zgor. Blatu pri Grosupljem.

Obtožnica navaja: Obdolženka je hči kočarja in je služila za dekle pri Ani Skubic v Laniščih. Ondi se je seznanila s sosednim hlapcem Antonem Matjašičem ter pričela po veliki noči l. 1919. z njim spolno občevati. O božiču je odšla domov. Že v jeseni se ji je poznalo, da je noseča. O tem ni hotela nikomur povedati. Dne 4. marca je porodila in je otroka ženskega spola stisnila za vrat ter ga vrgla v škat vode. Škat je skrila na dvorišču koče ter je potem nesla vse zakopati v gozd blizu hiše. Imela je namen otroka izkopati in ga prenesti na pokopališče, da bi počival v blagoslovljeni zemlji.

O detomoru so orožniki izvedeli 14. marca 1920 ter so jo aretirali.

Po prečitani obtožnici začne dolgotrajen zagovor obtoženke. Ki odgovarja na vse presekane in za vsako okolnost in malenkost posebe. Obtoženka priznava detomor. Predsednik porote — dvorni svetnik Regally jo izprašuje o vseh podrobnostih. Vpraša jo: »Kaj ste napravila z otrokom po porodu?« — »Otok je ležal na tleh. Šla sem v vežo po žgnano vodo!« — Predsednik: »in dalje?« — Obtoženka: »Kistila sem ga. Pri tem sem rekla: »Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.« — Predsednik: »Na katero ime?« — Obtoženka: »Na svoje.« — Predsednik: »Kaj ste potera naredila?« Obtoženka: »Sem ga stisnila za vrat. Malo je zajokal. Potem sem ga položila v vodo v škat ter ga spravila za deske.« Predsednik: »Zakaj ste to napravila?« Obtoženka: »Hotela sem ga s sveta spraviti z a r a d i s r a m o t e.«

Priča Anton Matjašič njen fant izpove, kako se je seznanil z obtoženko in kako je z njo občeval. Na predsednikovo vprašanje, če pričča hodi v cerkev, odgovori mladi Matjašič: »Ne grem dosti v cerkev. Mene cerkev ne zanima!« — Daljni priči Ana Skubic in Marija Dolinšek, mati izpovede nekatere postranske okolnosti. Razprava se nadaljuje.

Sodni izvedenec dr. Tičar po da izvedeniško mnenje glede sodne obdukcije ter potrdi, da je bilo dete živorojeno in potem usmrčeno. Glede obtoženkinega duševnega stanja omenja, da se obtoženki ne more odrekati »prištevitosti«.

Porotnikom je stavljeno samo eno glavno vprašanje o krivdi obtoženke detomora. Po končanih plavdoerjih drž. pravdnika dr. Modica in zagovornika dr. Wurzbacha in po resumeju predsednikovem so porotniki ob 12. uri naznanili sledeči pravorek: sedem glasov »ne« proti petim »da«, torej krivdo detomora zanikali.

Sodišče je na podlagi tega pravoreka oprostilo Rozalijo Dolinškovo od obtožbe detomora.

Aprovizacija.

Prodaja sladkorja. Na modro izkaznice se prodaja sladkor v aprovizaciji na Poljanski cesti št. 15 in sicer: dne 27. maja: št. 46 do 8. do 49, št. 47 do 49, do 49, št. 48 do 49, do 49, št. 49 do 49, št. 49 do 49, št. 50 do 49, št. 51 do 49, št. 52 do 49, št. 53 do 49, št. 54 do 49, št. 55 do 49, št. 56 do 49, št. 57 do 49, št. 58 do 49, št. 59 do 49, št. 60 do 49, št. 61 do 49, št. 62 do 49, št. 63 do 49, št. 64 do 49, št. 65 do 49, št. 66 do 49, št. 67 do 49, št. 68 do 49, št. 69 do 49, št. 70 do 49, št. 71 do 49, št. 72 do 49, št. 73 do 49, št. 74 do 49, št. 75 do 49, št. 76 do 49, št. 77 do 49, št. 78 do 49, št. 79 do 49, št. 80 do 49, št. 81 do 49, št. 82 do 49, št. 83 do 49, št. 84 do 49, št. 85 do 49, št. 86 do 49, št. 87 do 49, št. 88 do 49, št. 89 do 49, št. 90 do 49, št. 91 do 49, št. 92 do 49, št. 93 do 49, št. 94 do 49, št. 95 do 49, št. 96 do 49, št. 97 do 49, št. 98 do 49, št. 99 do 49, št. 100 do 49.

Zamudniki dolo sladkor s številkami 1 do 30 dne 29. maja popoldne, s številkami 30 do konca dne 29. maja popoldne.

Prodaja sladkorja. Na bele sladkorne izkaznice št. 112, 113, 114 in 115 prodaja g. T. Mencinger, Resljeva c.

Polzvedbe.

Izgnubil se je avtoplašč, majhen usnjat z železnimi žebli, velikost 719krat 90 na potu skozi Ljubljano v Mengeš. 1000 K nagrade pri izgubljenju inž. A. Lavrenčič, Ljubljana, Zrinskega cesta 6/II.

Franciška Majcen roj. 12. decembra 1898 Sušje - Poljnik okraj Litija. Služila je do meseca marca t. l. v Mirni na Dolenjskem baje pri sorodnikih (imena dotičnih neznano) in začetkom pa do 15. aprila t. l. je bila v službi v hotelu »Sion« v Ljubljani. Če ve kdo za sedanje njeno bivanje, prosimo, da se to naznani proti nagradi 100 K na upravnishvo pod »Polzvedbe 3722«.

Pes podoben listi je ušel. Znak — nov ovratnik brez znamke. Pokarna V. Bizjak, Ljubljana, Poljanska cesta št. 25 izplača onemu, ki ga privede, ki pove, kje se nahaja, dobro nagrado.

Glavni urednik:

Rasto Pastosileček.

Odgovorni urednik:

Rasto Pastosileček.

Krompir po 80 vin. kilo se prodaja na Dunajski cesti šte. 47.

Pozor! Trgovci! Proda se stavbna parcela na prav lepem kraju za postavljenje vile. Poizve se v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26, v trgovini. 3752

Slamareznica. Ze rabljeno kupim. Kdor ima napredaj, naj naznači na naslov: Matej Orehek, Kolodvorska ulica 26, Ljubljana. 3750

Prvovrstna jajca komad po 80 vin. komad po 40 vin. nudi Em. Supanc v Rogatcu. 3749

100 kg črnega finega kolemazza oddam po 22 kg. Pismene ponudbe na Franc Maršček, Ljubljana Moste, Vodmatka ulica 166. 3747

Napredaj pisalni stroj »Remington« Mod. 9, z miško vred, v izvršnem stanju, črke kot nove, za primerno ceno. Ogledate si ga lahko pri Franjo Maršček, Vodmatska ulica 166/II, Moste pri Ljubljani. 3748

Ove kozi švicarske pasme, dobri mlekarici in 4 tedne star telcički so na prodaj. Krizevniška ulica 8. 3744

Kuharica, samostojna, vodi tudi celo gospodinjstvo, z večletnim spričevalom, išče primernega mesta. Osebo se lahko dogovori v Prečni ul. 8. II. nadstropje. 3743

Kuharica, pridna in varčna, se išče k zasebni družini na Bled proti dobremu plačilu. Natančnejši podatki se izvedo: Tobakna ulica 24, pritličje. 3760

Gospodična izveščana v gospodinjstvu zmožna slovenskega in nemškega jezika išče primernega mesta za takoj. Ponudbe pod »Dobra kuharica« na Anončno ekspedicijo, Al. Matelič, Ljubljana. 3761

Oddam 3 sobe z dvema posteljama v hotelu »Triglav« v Lescach. Natančne podatke daje Peter Stepič, vinska trgovina, Sp. Šiška. 3757

Kupi se knjiga »Malerische Länder- und Völkerkunde.« Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 3751

Prodajam konja zrehca 1 in pol leta, pohlevna žival, kostanjeve barve, pinc-guske čiste pasme, pripravnega za težke in za lahke vožnje, radi pomanjkanja prostorov za primerno ceno le gospodinjstvu, kjer pride v dobre roke in ne trpi pomanjkanja. Kje, pove upravništvo Slov. Naroda. 3746

Dobra kuharica se išče za 1. junij za železniške uradnike na postaji Plase pri Reki. Plača po dogovoru. Natančne informacije naravnost na železniško postajo Plase pri Reki. 3738

Iščem izurjenega koncipijenta. Notar Bratkovič, Ptuj. 3759

Pralnico kupi če ne kompletno pa razmakanje perila, sod za kuhanje perila, stroj za izplakovanje, omara za sušenje s kulišami in munga. Ponudbe na upravo hotela »Slon« Ljubljana. 3758

Na prodaj posestvo pol ure od kolodvorja pri Kočevju. Cena po dogovoru. Poizve se Gostišna pri Ljubljani, Gospodarska cesta in pri Vrinski Udati. 3756

Slugo išče Kino »Ideal«.

Agentura - komisija M. Vrhovec Beograd, Zelenci venec br. 11 prevzema razna trgovska posredovanja, zastopstva i. t. d.

Specijalna krojačnica za dame in gospe po najnovejših modelih S. Potočnik, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. nad. 664

Zahvala. Obprijeti izgubi našega nepozabnega sina in brata, gospoda Antona Svetliča

se tem potom najtopleje zahvaljujeva vsem darovateljem prekrasne cvetja, gg. pevčev družina »Slavija« za ganljivi založnik, posebno prečastiti duhovščini in sploh vsem, ki so ga v tako obilnem številu spemili na njegovi zadnji poti. Bog povrni stotero!

V 16, 28. maja 1920.

Zahvalni oče in sestra.

664

664

664

664

Na prodaj: 200 kbm desk frško vagon št. 31. t. m. pod »M. J. 33/3584« na upravo Slov. Naroda. 3684

Išče se prva sobarica za »Park hotel Tivoli«. Prednost imajo, ki so že služile kot take. 3682

Trse za stropne prve kakovosti, zaviti a 20 m² s žico vezano se prodaja v večjih in manjših množinah pri A. Šušniku, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta. 3709

Vagon sena se prodaja. Cenjene ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Seno 3716« 3716

Gorski čevlji št. 43 popolnoma novi se po primerni ceni prodajo. Povprašati Gradisce št. 15, pritličje levo. 3710

Odda se košnja sena in otave travnika (ca. 4 joha) na Barju. — Istotam se prodaja nov voz na peresih (zapravljivec). — J. Zorman, Ljubljana, Sp. Šiška 91. 3731

Električni motor 150 ali 300 voltov kupimo, enega za 65 zamenjamo za približno 10-5 konjskih sil. Uprava hotela »Slon« Ljubljana. 3723

Kina železnata vino lekarja Piccolija v Ljubljani, Dunajska cesta, krepla malokrvne, nerodne, oslabele odrasle in otroke. Naročila proti povzetju. 10800

Malade prasičke 8 tednov stare lepe pasme, prodaja A. Koznik, Cesta mestni log št. 31. 3724

Iščem pošteno kuharico in sobarico. Stj. Kugl, Zagreb, Illica 30. 3726

Sedem starih močnih dobro ohranjenih železnih mrežij za okno velikosti 150 x 90 je takoj na prodaj. Pojasnila pri Avgust Tomazič, Dunajska cesta št. 9. 3729

Išče se blago srce, ki bi posodilo več letnemu samostojnemu obrtniku vsoto K 200.000.— Plačeval bi po zmožnosti ali po dogovoru. Obresti po dogovoru. Ponudbe pod »Obrtnik« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 3614

Proda se fotoaparat 10 x 15. Erne-stein, mann Detektiv-Aplanat 1:6, 8 s kasetami, usnjato torbico, železno stojalo in druge potreščine. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3755

Iščem za svojo strojarstvo 5 pomočnikov, 2 za prirejanje (Zurichtung), 3 za vodno delavnico (Wasserwerkstatt). Reflektiram na prvorazredne sile. Plača po pogodbi. Ponudbe na »Iščem za svojo strojarstvo« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 3741

Kavarna »Zvezda« sprejme gospodično za rezanje sladolede. Prednost imajo one, ki bi vajo v Ljubljani. Istotam se sprejme nočni čuvaj. Služba od 24. do 6. ure zjutraj. Predstaviti se je od 10. do 12. ure v kavarni. 3767

Proda se vila. Poizve se v Wolfovi ul. 6, I. nadst. Koman. 3742

Kje -----? naj jemo - v Zagrebu

Najmilije bivanje odličnega sveta so prekrasne obednice, dražestne vrtnice lože in elegantni zanimivi bar grand-restavrant

„NOVA PIVANA“ ZAGREB, Draškovičeva ulica št. 24 stajališče elekt. tramvaja.

Prvorazredna kuhinja. — Specialitete za zajtrk obed in večerja.

Vsak večer koncert.

— Solidna postrežba. —

664

664

664

664

664

664

664

664

664

664

664

Steklenica prazna po 7/8 litra kupuje v vsaki množini trgovka Br. Novakovič, Ljubljana, (Kotzsch). 3686

Bober in zanesljiv urarski pomočnik se proti dobri plači takoj sprejme pri F. Čaden, Prešernova ulica 1. 3674

Iščem treznega in zanesljivega blazena za konje proti dobri plači in hrani. Biti mora vajen vožnje iz gozda. Franc Ravnikar, mestni tesarski mojster, Linhartova ulica 26. 3676

Išče se za takojšnjo dobavo v vsaki cinkovega ody, svinčeno belilo, borijev sulfat čist, smet, glicerini kem. čist. Cenjene ponudbe z navedbo cene in množine pod »Kemikalije« na Anončno ekspedicijo, Al. Matelič, Ljubljana. 3703

Išče se veliki bliznavorčarski mojster ki bi vzel posteljenega 16-letnega fanta kot vajenca. Dopisi z navedbo pogojev in stroke na naslov F. V. pošiljate ležajoč Štavljan, Korodsko. 3728

Koruzna moka in oves na debelo. Najfinjša kvaliteta, najnižje cene. Vzorca i. t. d. »Magacin« Pražakova ul. 4. 3766

Zgodnji krompir

najboljše kakovosti nadalje zeleno porvirno vseh vrst nudim na vagono po najnižjih dnevnih cenah. Denar proti akreditiru ali pri prevzetju blaga. Ed. Buchwald, Nakofalva (Banat). 3765

Prodajo se sledeči vinski sodi v najboljem stanju in sicer: 2400 l dva komada, 2000 l eden, 1780 l eden, 449, 361, 346, 246 l po eden, vsi ovijeni (weingrün), franko postaja Krško, nadalje sledeči: rumeni sodi: 256-5 l, 247 l, 250-5 l, vsi štirje od postaje Ljubljana, v dobrem stanju, vse za dnevno ceno. Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 3745

Gospodična išče radi spremembe zraka službe k otrokom ali kot opora gospodinjstvu v kakšno rodbino, na kako veleposredstvo na Stajersko. Plača postranska stvar. Ponudbe pod »Stajersko/3757« na uprav. Slov. Naroda.

Kefir Naznanjam, da se prodaja kefir na Dunajski cesti št. 6 v slaščičarni Jospine Lavrentič. Kefir je od zdravnikov priznan najboljši pripomoček proti tuberkulozi, anemiji, želodčnim boleznim i. t. d. Kefir uničuje vse človeškemu organizmu škodljive bacile. Pavia Zanoškar.

Srejem kontoristinjo za vsa pisarniška dela. Ponudbe na tovarno J. Bonč sin, Čopova ul. 3626

G. F. Jurásek uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili Ljubljana, Wolfova ul. 12

Kupi se se vsaka množina suhih bukovi desk v debelosti 20 mm, dalje bukovi hlodi zimске sečnje, franco oddajna postaja. Ponudbe na upravništvo Slovenskega Naroda pod »Bukovi hlodi«/3605

Prodajo se sledeče knjige: Encyklopedie der gesamten Heilkunde vom Prof. Dr. Eulenberger 1894—1904, 28 Bände; Lehrbuch der Augenheilkunde (Fuchs 8 Auflage); Diagnostisches Lexikon Dr. A. Bum, 4 Bände, kakor tudi večje število drugih medicinskih knjig. Poprati pri uprav. Slov. Naroda. 3585

Samostalnega knjigovodja in samostalnega korezpondenta tudi ženske sile pripravljeni v vsaki vrsti pisarniških del, ki sta bila že v večjih podjetjih v istem svojstvu, se združiti za industrijsko podjetje blizu Zagreba. Samo take ponudbe in z navedbo referenc se bodo upoševale. Plača dobna, nastop takoj. Pisati na upravništvo lista pod »Samostalnega/3713« 3713

ORODJE (ALAT) priporoča Odon Koutny Ljubljana, Kolodvorska 37. Telefon št. 460.

Železna okna po naročilu dobavlja takoj Breznik & Fritsch, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1 Vzorec na ogled.

2 vili enodruž. 4 do 6 sob s pritiki. se bodo zidali letos blizu Erjavčeve ceste. Cena (skupno z zemljiščem 1400 m² vsaka) po 4 do 6 stoletič. Kdor nato reflektira, naj se obrne na upr. Sl. Nar.

Nudjam najjeftinije: Ulje za dizelmotore, kolomaz, sumpor za vinograde, jestivo ulje, octene kisline 60%, škrob, kava, datule, smokve u vijencima, svilježe, sardine, risabadi cigaretni papir i druge. Uprite molim slati na trdku: Bernhard Neumann, Zagreb. Poslovnica: Ilca 73/I. Tel. int. 277. Brz. nasl. Engros.

Valentin Maček tovarna slamnikov v Domžalah. 732

Sprejemam v popravilo vsakovrstne slamnike tudi klobuke za gospode in dame. Vsako soboto na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani. Oblike na vpogled.

„ADRIJA“ Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin. Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Barvila za obleke »TEKLA«. Praln praški. Čistila za slamnike »STROBIN«. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. »ROZNI PRAŠEK« najboljšo sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesijonirana zaloga strupov! Naročite si in berite

Nudim konopljen motvoz (Spago) za šivanje vrč iz Beograda kg K 52.— Kupujem jutranje vroče. Gjorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

Žima Konjske in goveje repe, grivo, kozino in ščetine kupi vsako množino po najnižjih cenah

M. Masterl izdelovalnica žimo za žimnice, Stražišče pri Kranju (Gorenjsko). V zalogi vedno vsakovrstna žima za žimnice.

:CLIO: boja (barva) za tkanine Glavno zastupstvo za Jugoslavijo Oskar Fuchs i drugi Zagreb, Vukova ulica 39

Javna dražba lesa. Dne 5. junija 1920 ob 15. uri (3. pop.) se vrši pri mestnem uradu v Kočevju javna dražba 1500 stojčih hoi v debelini 40 cm in kahl 140 podrč (Winfälle). Ta les se nabaja v gozdu kočevskega mesta in se lahko ogleda vsak dan. Vsa pojava daja mestni urad v Kočevju, kjer se dobe proti vplechtu 20 K tudi dražbeni pogoji. Mestni urad v Kočevju, dne 22. maja 1920.

Glicerino tiskarsko valično maso dobavlja najkvalitetneje kemična tvornica firme E. Binzer, Wien I., Stern-gasse 13, Telegramm-Adr.: »Binzer Wien«. 3460

Eterično jelkino olje rekt. in jelkov ekstrakt priporočam lekarnam, drog. zdraviliščem itd. Mell-nov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo orlim, ki razpolagajo s sladkorjem; sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno razpoložljive za sodavičarje.

Potnik Srečko, Ljubljana, Slomškova ul. 27.

Dobro slivovko in rum kakor tudi vse drugo špecerijsko blago oddaja na debelo in na drobno po najnižjih dnevnih cenah

veletrgovina J. Perdan v Ljubljani.

Zahtevajte povsod edino

„Ciril in Metodov čaj“ v zavitkih. Glavna zaloga in glavni dobavitelj IVAN PERDAN V LJUBLJANI.

Brašno (moka) sve vrsti izvrstne kakvoče, posija (otrobi), kukuruze i kukuruznog brašna kao i svih ostalih zemaljskih plodina i industrijskih proizvoda na veliko i malo. — Skladište »BAKAN«, Zagreb. Petrinjska ulica 77. Telefon 23-61.

Pravovrstna jugoslovanaka tovarna cementnih izdelkov.

TAGA Pred posredbe se sveti.

Izdeluje najnovejši in najboljši strešnik. Kakovost zajamčena. Naročila pod TAGA, Rožna dolina pri Ljubljani. Lastnika: Galé komp., Tabor. 3480

Bombažna prednica in tkanica TRŽE v TRŽU IŠČE sposobnega, blončeno zmognega

knjigovodja ali knjigovodkinjo ki je v besedi in pisavi zmožen slovenskega ali srbohrvaškega in nemškega jezika. Ravnotako inteligentno gospodično v pisarni, tudi začetnico, z enakim znanjem jezikov ter spretno v nem. stenografiji in strojepisju. — Oferte direktno na zgorejšnji naslov.

Avto pneumatike 815/105 830/120 835/135 nadalje zračne cevi v vseh dimenzijah v skladišču pri meh. delavni Jos. Knuplesch, Zagreb, Meduličeva ulica številka 14.

Bez konkurencije! Bez konkurencije!

JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA TELEF. BR. 6-36 GUSTAV SELEMANOV TELEF. BR. 6-36 Brzgojvi: »Ilo« Nikoličeva 3. ZAGREB »Nikoličeva ul. 3.

Način dobave in bogato izbira: razni vrsti papirja: listar: listovane, pisane, kopirne, dokumentne, konceptne, beležne (tj. popravni pripr., papir za polica (stolice) trgovskih in bank. omot., map, listov in vložkov i to strojno opre-jelega blaga.

Skaboform se zopet dobiva! Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

Dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo. Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder »Skaboform«. Dobiva se po vsaki lekarni. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik »pri Zlatem joku« IV. Maršja trg.

Za izposodi del odmeren Valentin Kariš